

N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 28 juni 1887, kl. 5 e. m.

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 7, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om anläggning af nybyggen eller torp å kronoparker inom Vester- och Norrbottens län.

Uti en inom Andra Kammarerna väckt motion (n:o 97) hafva herrar Aug. Danielsson och Nils Wallmark anført, hurusom — då i enlighet med nu gällande lagstiftning i ämnet några nybyggen inom Vester- och Norrbottens län ej få anläggas, vare sig inom kustlandet å efter afvittring uppkomma kronoparker eller inom lappmarkerna å den nedanför gränslinien mot fjellbygden belägna mark — i allvarligt öfvervägande borde tagas, om icke det allmänna skulle tillskyndas större fördelar genom upplåtande åt enskilde till odling af dertill duglig befunnen mark å nämnda trakter än genom markens indelning till kronopark; hvarjemte motionärerna ansett att, äfven om en vid afvittringen i nämnda län uppkommande öfverloppsmark fortfarande ställes under domänstyrelsens vård, det likväl borde kunna så ordnas, att hugade odlare finge derå upptaga hvad vid närmare undersökning funnes för odling tjenligt; och hemställa motionärerna, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke nybyggen eller åtminstone torpanläggningar med eller utan inskränkt rätt till skog må hädanefter tillåtas å kronopark inom kustlandet och å den nedanom gränslinien mot fjellbygden belägna del af Vester- och Norrbottens läns lappmarker.

Bih. till Riksd. Prot. 1887. B. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 10 Häft.

I fråga om rätt till anläggning af nybyggen inom den del af Norr- och Vesterbottens läns lappmarker, som är belägen nedanom gränslinien mot fjellbygden, vill utskottet med erinran, att afvittringen derstädes ännu pågår, endast anmärka, att sådan rätt finnes uttryckligen förbehållen i den för nämnda lappmarker gällande afvittringsstadga af den 30 maj 1873, hvadan den föreslagna skrifvelsen, i hvad den skulle afse lappmarkerna, torde befinnas öfverflödig.

Beträffande åter den af motionärerna ifrågasatta rätt till dylik anläggning å den till kronoparker disponerade öfverloppsmark inom kustlandet, så är genom kongl. förordningen angående kronoparkers bildande i de norrländska länen den 21 december 1865 stadgadt, att kronans öfverloppsmarker skola, der sådant i anseende till deras sammanhängande läge, skogsmarkens äfvensom sjelfva skogens allmänna beskaffenhet, lägenhet till flottning med flere omständigheter befinnes lämpligt, såsom kronoparker bibehållas och vårdas; och att några nybyggen å de sålunda afsatta markerna ej får anläggas. Dessa stadganden, sammanställda med de uti kongl. stadgan angående afvittringsverket uti Vesterbottens och Norrbottens län den 10 februari 1824 gifna föreskrifter derom, att af kronans genom afvittringen uppkomma öfverloppsmarker skulle till nybyggen indelas och utstakas hvad som för sådant ändamål befans tjenligt, men att den kronomark, som för bristande uppodlingslägenheter icke kunde till nyhemmans eller torps anläggning användas, borde särskildt afrösas och såsom kronoallmänning vårdas, torde berättiga till den slutsats att å mark, som blifvit till kronopark afsatt, icke förefunnes några uppodlingslägenheter. Och så lärer väl öfver hufvud vara förhållandet, om ock dylika lägenheter icke alldeles saknas inom de nämnda statsskogarna.

Rättighet att å dessa kronoparker anlägga nybyggeshemman eller torp med skogsanslag skulle emellertid enligt utskottets förmenande, i betänkelig grad strida mot de grundsatser, som ledde till kronoparkernas bildande, eller att under statens omedelbara eganderätt bevara något af det öfre Norrlands rika skogstillgångar i syfte, ej mindre att genom en förnuftigare hushållning än den enskilde enligt erfarenhetens vittnesbörd visat sig kunna egna skogen draga inkomst af skogskapitalet, än äfven att genom skogens framtida bestånd trygga beboeligheten i ett land med så nordligt läge som Norrland. Med nybyggarens inträde inom kronoparken skulle sannolikt inom kort grundsatsen om statens oblandade eganderätt till densamma få vika likasom med all säkerhet kronan i följd af den föreslagna rättigheten för åbon till skogsanslag

för nybygget eller torpet skulle afhändas den frihet i förvaltningen af sin egendom, som för dess behöriga skötsel väl är högst nödvändig. De vidsträckta trakter inom kustlandet, som i enskildes egor finnas med lägenheter tjenliga till odling torde ock, ur synpunkten af landets uppodling, vara för sådant ändamål fullt tillräckliga.

Den af Kongl. Maj:t under år 1875 tillsatta s. k. domänkomitén har uti sitt afgifna underdåniga betänkande fäst uppmärksamheten derå, att såväl inom kronoparkerna som jemväl inom de vidsträckta områden i lappmarken, som vid afvittring blefve staten behållna, här och hvar finnes ängslägenheter och, fast i mindre grad, odlingsmarker af sådan beskaffenhet, att de borde tillgodogöras, i sammanhang hvarmed komitén erinrat att, då det vore af vigt för staten att hafva bevakare bosatta på kronoparkerna och arbetare nära till hands för utförande af de göromål, som kunde i fråga om skogens skötsel förekomma, dessa lägenheter borde upplätas till bevakare och arbetare, hvarigenom å kronoparkerna kunde uppkomma en i viss mån bofast befolkning, tillräcklig för deras bevakande.

Som dylika upplätelser emellertid icke kunna hänföras under det begrepp af nybygge eller torp med skogsanslag, som motionärerna tänkt sig, har utskottet endast velat antyda, att det kunde vara förmanligt att på kronoparker liggande, efter afvittringen odisponerade odlings- och ängslägenheter till enskilde upplättes i och för bildande af skogstorp i enlighet med de föreskrifter, som derom kunna blifva utfärdade.

Men enär en upplåtelse af mark inom de redan afsatta kronoparkerna i kustlandet eller de blifvande inom lappmarken, i den omfattning utskottet antager vara i motionen afsedd, eller under stadgad åborätt och med utsigt att efter fullgjorda odlings- och byggnadsskyldigheter få lägenheten till skatte omförd, icke, på sätt utskottet sökt visa, kan vara med kronoparkernas ändamål förenligt, hemställer utskottet,

att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 juni 1887.

På utskottets vägnar:

G. SUNDBERG.
